

Dne 13. prosince 1934 přednášel Ing. A. Pavel »O vnitřní kolonizaci«, kterou třeba považovati za prostředek produktivní péče o nezaměstnané. Kolonizace v širším slova smyslu je záměrnou péčí moderních států o přiměřené zajištění drobného a středního zemědělství z důvodů populačních a hospodářských. Řečník zmínil se pak o různých druzích osídlování a pojednal také o reformě pozemkové se zřetelem ku thematu své přednášky. Ing. Pavel zmínil se také o finanční stránce vnitřní kolonizace a uvedl, že příslušná ministerstva měla by se dohodnouti o několikaletém pracovním programu hospodářském i finančním. Jen tak mohla by se státi vnitřní kolonizace lékem proti nezaměstnanosti. Přednáška byla zakončena debatou.

Dr. Jindřich.

REDAKČNÍ RADA *pražská* konala schůzi dne 16. ledna 1935 v 18 hodin za předsednictví Dr. Karla Nováka. Zúčastnili se jí Dr. Čakrt, Dr. Edelstein, Dr. Štaffl, Dr. Lepař, Dr. Kojecký. Omluveni: Dr. Reichert, Dr. Jindřich. V debatě byly probrány nejdůležitější body z minulého i budoucího čísla. Příští schůze stanovena na den 13. února 1935 o 18. hod. v kanc. Dr. Karla Nováka II., Národní 20. — Redakční rada *brněnská* konala schůzi dne 16. ledna 1935 za předsednictví doc. dra Neubauera. Zúčastnili se jí prof. dr. Čáda, doc. dr. Kubeš, dr. Koukal, dr. Bulín, dr. Stránecký, dr. Kepert, Ptáček. Debatováno zejména o těchto předmětech: Otázka insignií pražské university a výsledky šárského hlasování. V rámci rozboru posledního čísla debatováno zejména o článku doc. dra Klimenta o pojmu práva. Konečně probrán obsah čísla pátého. Schůze zakončena rozpravou o odkladech exekucí a o zemědělském oddlužení v souvislosti s otázkou, zda a do jaké míry by o těchto otázkách mělo býti v našem listě referováno. — Redakční rada *bratislavská* konala schůzku dne 15. januára 1935 v seminári dejín stredoeuropejského práva za předsednictva J. S. prof. Dr. R. Rauschra. Súčastnili sa kolegovia Dr. Knappek, Dr. Holák, Dr. Luby, Dr. Bečvář, J. Karpat, F. Karpat, Milota a Rebro. Schůzka rokovala o sledovaní odborných časopisov tuzemských i cudzozemských, novostí literárnych, kroniky zo sveta právnického. Debatované najmä o otázke a riešení nedostatku miesta pre universitné ústavy. Najbližšia schůzka bude dňa 12. februara o 18.30 vo stredoeuropskom seminári.

L i t e r a t u r a

Dr. K. M. WEBER-Dr. JAN KOZÁK: *Komentáře k devisovým předpisům československým*. Nákl. vlastním, v komisi V. Beaufort, Praha, 1934, str. 292. — Dr. BEDŘ. FRIED-Dr. JIŘÍ FREUND: *Devisové právo československé*. Praha 1934, Stýblo, str. 180, Kč 30.— — Stává se dosti často, že v nějakém speciálním oboru právním schází dlouho komentované vydání předpisů, třeba je ho v praxi potřeba, pak však vyjdou najednou dva i více komentářů. V oboru devisových předpisů vydala sice Národní banka již v roce 1932 publikaci obsahující všechny texty norem a vydávala i normy později vydané ve formě doplňků, avšak dodatků bylo tolik, že publikace stala se již nepřehlednou, a neměla vůbec výkladu. Pro laika bylo prakticky skoro nemožné jí používat. Bylo již delší dobu poukazováno na potřebu dobré komentované příručky z tohoto oboru, která by přehledně a jasně zachycovala předpisy platné. Nyní, nehledě k několika rozpravným článkům v různých odborných časopisech, komentujících jednotlivé předpisy, vyšly současně dvě publikace, jež chtějí býti takovýmto úplným komentářem pro praktickou potřebu. Autory jedné z nich jsou právníci z Národní banky, druhé advokáti. Málokdy jest ráz dvou odborných publikací z oboru právního určen povoláním autorů tak, jako

v tomto případě, kde jím bylo dáno hledisko na důležitost jednotlivých partií, na výklad sporných otázek i na celou materii vůbec.

Kniha *Dra Webra a Dra Kozáka* odpovídá uspořádáním do značné míry starší publikaci oficielní, ovšem neotiskuje jenom texty všech současných platných předpisů, nýbrž i podrobný výklad, který je rozsahem značně převyšuje. Tento výklad není sice úředním, oficielním a autentickým, avšak přirozeně podává obraz praxe Národní banky. Nezachází ovšem do přílišných detailů, tak neuvádí, jaké doklady vyžaduje Národní banka k jednotlivým druhům poukazů, nepopisuje blíže, kolikeré jsou formuláře a pod. Předpokládá určité znalosti technické, které jsou běžné bankovním úředníkům a těm, kdo používají častěji mezinárodního platebního styku v různých jeho formách. Pro laika úplného; který by bez takovýchto znalostí chtěl se poučiti o devisových předpisech, jest kniha snad méně přístupná, avšak pro ty není ani určena.

V knize jsou otiskeny mimo základní předpisy zákona na ochranu měny a vládního nařízení č. 46/24 se všemi jejich změnami a doplňky zejména též předpisy o zvláštních úpravách platebního styku s některými státy (smlouvy clearingové a pod.), dále o povolovacím řízení dovozním a evidenci vývozu a o nedávném soupisu valut, drahých kovů a pohledávek. Otiskeny jsou veškeré prováděcí předpisy a to nejen oficielní vyhlášky Národní banky, nýbrž i oběžníky a dopisy na různé korporace. V celku podává kniha úplný obraz praxe Nár. banky v nynější době a obsahuje v podstatě vše hlavní, co potřebuje znáti referent bankovní, nebo úředník firmy, pracující hodně s cizinou. Výklad autorů jest obšrný a systematický; v otázkách sporných uvádějí a hájí stanovisko Nár. banky, přiznávajice na několika místech, že předpisy nejsou dosti jasné. Kniha bude vítanou a cennou příručkou i pro advokáty, pro něž ovšem schází výklad o praxi při stihání devisových deliktů, u nichž leckdy výklad předpisů jest sporný a názor revisního odboru často vzbuzuje pochybnosti.

V tomto směru právě spis advokátů *Dra Frieda a Dra Freunda* spíše jest určen pro potřebu advokátů, ba skoro lze říci, že v něm výklady o různých otázkách, které v praxi vedly ke konfliktům stran s revisním odborem, tvoří hlavní část. Tyto konflikty, v nichž ovšem zpravidla ustoupil názor strany před úřadem, jenž měl možnost zavedením odiosního trestního důchodkového řízení nebo jen pouhou pohružkou dodati váhy svému právnímu názoru a pohnouti začasté stranu, aby v upouštěcím řízení uznala i proti svému přesvědčení správnost názoru revisního odboru, dávaly podnět k stížnostem, jež prošly i denním tiskem a byly někdy i po mém názoru odůvodněny. V tomto oboru ovšem bylo více příležitosti k činnosti advokátů, ač i v agendě povolovací u Nár. Banky se advokátí jako zástupci stran dosti uplatnili. Proto vidíme, že u řady ustanovení, kterým W. a K. věnují hodně místa, jako §§ 5—11 vl. nař. č. 46/24, F.—F. otiskují téměř jen texty s krátkým výkladem; za to však podrobně rozbírají §§ 14 a 16 a velmi obsáhle se zabývají otázkou platů tuzemců ve prospěch cizozemců a vším, co s tím souvisí. Místy snad až jejich polemika s názory revisního odboru přesahuje rámec komentáře a hodila se spíše do rozpravného článku v odborném časopise. Celkem jest spisek psán velmi svěže, a přístupně, ukazuje zkušenosť autorů v oboru výše uvedeném a hodí se dobře pro advokáty a pro laiky, pokud nepotřebují ovšem znalosti předpisů o kontrole vývozu, povolovacím řízení a o platebních stycích v clearing, jež nejsou vůbec otiskeny.

Po stránce úpravy grafické vyhovuje kniha W. K. lépe potřebě praxe, neboť jest přehlednější. J. B.

KRING MIKLÓS: *A Magyar államhatár kialakulásáról*, Budapest, 1934, velká 8°, 26 strán. — Nadpis štúdie (o vývoji uhorskej štátnej hranice) nekryje sa presne s obsahom, lebo predmetom úvahy, ako autor sám

naznačuje v texte, je vlastne len vývoj hranice uhorskej proti Rakúsku, aj to len v prvých troch storočiach. Východiskom úvahy je pojem hranice: termín *metae*, *hotar*, *határ* je označen čiary, ktorá má právne-distinkčnú moc medzi dvoma teritoriálne danými právnymi objektmi — pokiaľ ide o obor súkromného práva. Dľa mojej mienky nebolo potrebné tak obsiahlej dokumentácie k tomu, že hranica je termín právne technický, skôr z toho poznatku mal byť vyvodený záver vzťažom jeho juristickej povahy, čo autor učinil pokiaľ ide o diferenciaciu pojmovú medzi *határ* a *gyepü* (posledné kryje sa s lat. *indagines*, v prameňoch zriedka spomínaným), v čom ale mnohým zostal podlžny, pokiaľ sa týka včlenenia pojmu štátna hranica do právnej sústavy patričnej doby. Lebo obsiahle srovnávať obsah slova *metae* (hranice majetkov) s *confinia* (hranice štátu) je už predom bezvýhľadné (to vysvitá i zo záveru, ku ktorému autor dospel) a keď sa už deje, potom je chybou nechať stranou patrimonijný princíp, čo základ súkromno-, pokiaľ tak možno hovoriť i verejno-právneho sriadenia nstaršej doby; na jeho pôde by bolo skúmanie viedlo k určitým styčným bodom i podalo pre oba pojmy charakteristické difference *specifica*, lebo v sriadení patrimonijnom (ale len tam) bolo by možné konštruovať nadradený pojem hraníc ako *genus*. Miera a spôsob, ktorým autor tak učinil nevyhovuje, lebo nemožno vychodiť z aktívneho a latentného *ius regium*, ale len z patrimonijného sriadenia vôbec. Pokiaľ sa tedy týka najstaršej doby, trpí jadro štúdie vadou metódy, čím sa nechcem nijako dotknúť iste pozitívnych výsledkov, ktoré priniesla s hľadiska čiste historického — nie právne historického. Úvaha je prílišne viacaná na použitý materiál listinný a len tým je vysvetliteľné, že pisateľ odstavuje celý problém na pole aktívneho a latentného *ius regium* (trpí i na pojmovú neujasnenosť jeho), lebo len o ňom — pochopiteľne — zmieňujú sa listiny, nie i o sústave patrimonijnej, ktorú ako *sústavu* bolo vziať do ohľadu. Pokiaľ ide potom o vývoj hraníc v dobe štátu stavovského autor činí si len výhradu poznámok, v nich ovšem vychodí z názoru, ktorý maďarská literatúra chová o pojmu *corona* a *regnum*, a preto v prípade meritornosti riešenia nebolo by možné súhlasit s jeho vývodmi, nakoľko učenie o *corona* a *regnum* neakceptujeme v tom znení, ako ho hlumčí panujúci hlas maď. literatúry. Vývoj uhorských (resp. maďarských) hraníc v najnovšej dobe púšťa autor so zretelu, mieniac celkový vývoj od najstaršej do najnovšej doby zpracovať integrálne. Pre ten prípad nemožno než zdôrazniť potrebu prehľbit juristickú stránku problému, najmä ak má byť otázka riešená ako aktuálna v dobe, keď medzinárodná politika a právo koncentruje sa k problému hraníc (ako hovorí autor), lebo — môžeme my konštatovať — princíp historických hraníc ustúpil princípu hraníc právnych.

Dr. JAROSLAV ČULÍK: *Sbírka vzorců notářských listin*. Odpověď: *Recenze o sbírce vzorců notářských listin k notářskému řádu, uveřejněná v čís. 4. str. 185. a násled. není přiléhavá. Souhlasím s kritikem, že upravitel vzorce listin není věc lehkou a vždy snadnější jest kritika. Kritika ta však musí býti nestranná a správná. Tomu tak není. Nesestavil jsem v prvním díle sbírky »hlavy« listin, nýbrž »kostry« listin, řídě se příkladem formulářů, vydaných Jednotou notářů r. 1871, které se již vžily. Neuváděl jsem při každém typu dotyčný § n. ř., poněvadž kostry ty mají platiti i pro nový notářský řád, v němž bude číslování §§ jiné. V druhém díle jsou typy »náplně« těchto koster, kteréž jsem uvedl podle zákona ze dne 25. VII. 1871 čís. 76 a dalších zákonných ustanovení za sebou.*

K výtkám jednotlivých vzorců uvádím toto: *Vzor čís. 161* jest prý bezcenný; není, neboť pojednává o typu notářského spisu při dědickém narovnání, které často přichází. *Vzor čís 50* výslovně uveden jest jako smlouva dědická a vzájemná závěť co testamentum *correspectivum* (Stubenrauch Coment str. 551). Takovýto testament jest vždy sice odvolatelný, avšak strany mohou ujednat, že odvolá-li jeden závěť, může odvolati závěť i druhý a podle rozh. ze dne 30. X. 1866 čís. 2627 otištěného při

§ 1247 obč. zák. »nelze usuzovati na neodvolatelnost snubního ustanovení, pokud ve svatební smlouvě není neodvolatelnost obsažena, na př. vzdáním se práva odvolacího.« Proto ve vzorci tom vzdávají se manželé práva odvolati. Totéž platí o vzorci čís. 140. Vzorec čís. 138 obsahuje pouze dědicovou smlouvu. Vzorec čís. 127 nezřizuje věno rodičům nevěsty, nýbrž rodiče zřizují věno snoubencům. Vzorec čís. 145 a jest rovněž správný obsahově, jen nadpis měl zníti »dobrovolný rozvod a smlouva o placení důchodu«, což z obsahu vzorce vyplývá, ježto manželé prohlašují, že s ohledem na zamýšlený rozvod uzavírají smlouvu o majetkových poměrech placením důchodu, kterážto úmluva musí každému rozvodu předcházeti a není contra bonos mores. Pokud se týká závazku podepsati žádost za rozluku, požadují strany vždy tento závazek z toho důvodu, že poskytují se výhoda majetková, již v předkladu, že dojde k rozluce a pozdějším odepřením souhlasu trpěla by druhá strana újmu. V praxi požadují vždy právní zástupcové stran, aby byl tento slib, podepsati žádost o rozluku, dán již do smlouvy a ihned po jejím podpisu dávají podepsati dotýčnou žádost předem. Contra bonos mores to není. Dokonce novější rozhodnutí z r. 1926 V. 6335 prohlašuje, že »zavázal-li se manžel soudním smírem, že dá po roce souhlas k rozluce, jest pokládati prohlášení souhlasů uplynutím lhůty za vydané«. Vzorec čís. 150 nemá intabulační doložky, poněvadž kdyby svolovaly strany ihned ku vkladu vlastnického práva, nebylo by to darování na případ smrti, nýbrž mezi živými. Intabulační klausule mohla by býti připojena jen v tom smyslu, že podle notářského spisu a úmrtního listu má býti vloženo vlastnické právo. Po smrti dárčově dlužno ohlásiti darování na případ smrti, darovaný předmět uvede se sice v inventáři (místopřísežném seznání), aniž by se vyhazovala jeho cena a uvede se ve výkazu poplatkovém. Dlužno pak od dědiců žádati svolení ku vkladu práva vlastnického. Kdyby se do smlouvy dala klausule na vklad práva vlastnického ihned, vyměřil by finanční úřad poplatek obohacování ihned, kdežto v případě našem vyměří poplatek obohacovací až po smrti. Vzorec čís. 156 a 127 má správnou intabulační klausuli, což asi bylo přehlédnuto. Vzorec čís. 162. Podle odst. 5 smlouvy podrobují se strany § 3 n. ř. pouze v případě splatnosti pohledávky a tuto dlužno prokázati prohlášením, že úvěr byl vyčerpán. Prohlášení to státi se musí ovšem opět notářským spisem. Vzorec čís. 138 jest správný, neboť mnohý chce býti smlouvou zabezpečen, že skutečně po svatbě mu manželka postoupí část svého jmění. Pouhý slib byl by nežalovatelný, jest tu třeba pactum de contrahendo, a to notářským spisem (rozhodnutí z 8. VI. 1898 čís. I:216). Pouhá úmluva o budoucí smlouvě nepodléhá poplatku převodnímu a není proto třeba ji ohlašovati, neboť smlouvou touto se ničeho nepřevádí a není to punktace, ježto není dosud jisto, zdali k uskutečnění smlouvy dojde. Vzorec čís. 126, 129, 130 a 132 týkají se smluv, které komise pro reformu občanského zákona nazvala správně smlouvami odstupnými. § 3 popl. novely z r. 1933 má na mysli pouze úplatné smlouvy, proto také slovo »postupní« uvedeno při tržové smlouvě v závorce. Cdstupní smlouvy, jež přicházejí mezi rodiči a dětmi, jsou smlouvy sui generis a bývají vždy aspoň částečně bezplatnými a bezúplatné smlouvy neuvádí § 3 mezi smlouvami, z nichž poplatek do 40 dnů nutno zaplatiti. Ze všech odstupných smluv shora uvedených jest zřejmo, že jedná se o částečně bezúplatné smlouvy. Je možné, že finanční orgány budou vykládati věc pro poplatníka in peius (jak také uvádí Hana v Č. P. str. 44 z r. 1933), podle mého názoru však nesprávně a bude nutno pak o tom vyvolati rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Ostatně notářská komora pražská žádala již u ministerstva financí, aby dalo offic. výklad k § tomu a odstranilo tím jeho nejasnost. Vzorec čís. 162 jedná o předmětu 250.000.— a jen této výše se poučení týkalo. Vzorec č. 144: Jest správné, že slovo »z opatrnosti« mělo býti vynecháno, kdežto u vzoru čís. 158 jest slovo to na místě, poněvadž při stejné ceně fysicky rozdělených nemovitostí nepodléhá smlouva poplatkům, ale vzdor tomu jest lépe a tudíž »opatrné«

smlouvu ohlásiti, poněvadž berní úřad mohl by event. zjistiti, že tu není stejná cena a pak by smlouva poplatku nepodléhala. Při vzorci čís. 159 jest na první pohled záměna kolků na smlouvu s kolkem na žádost.

Avšak kdyby všechny výtky byly správné, jest přece tvrzení, že sbírka jest nebezpečná a nepoužitelná, příliš odvážné, neboť sbírka ta není určena laikům, nýbrž právníkům, zejména notářům, jako vzory listin namnoze zcela nového druhu, na př. nová osvědčení (č. 64—78, 80 atd.). Náplň vzorců může býti různá a následkem toho také dlužno obsah listin vždy prostudovati a ustanovení poplatkových podle toho použítí, což každému notáři jest běžné.

V mém úmyslu nebylo soutěžit se sbírkou vzorců páně recensentovu z r. 1931, neboť sbírka jeho určena jest více pro laiky, kdežto moje pro notáře neb advokáty, kteří chtějí dáti soukromou listinu solenisovati, což ale jest přípustno pouze v právních jednáních, pro něž není zákonem předepsána nucená forma notářského spisu, jak v novém n. ř. výslovně bude stanoveno.

Dr. Čulík.

Doslov. K výše uvedené obraně pana autora podotýká recensent, že z jeho kritiky bylo viděti, že se snažil a byl zcela nestranným. Byly uvedeny vzory recensované knihy a předpisy právní, jimž se zdají odporovati. Jestliže nyní pan autor uvádí své poznámky, máme za to, že tyto poznámky měly býti v knize na příslušných místech, aby je měli uživatelé knihy na očích, aby se mohli podle nich zařídit. Jedná-li se o »hlavy« nebo »kostry«, na věci nic nemění. Jde-li však o ustanovení poplatková, pak podle známé zásady, že v pochybnosti se rozhoduje pro stanovisko státu příznivější, měl by autor svůj výklad poplatkový odůvodniti již v knize samé; ostatně každý právní zástupce a notář spíše se zachová při sporné poplatkové věci tak, aby nemusel na sebe bráti risiko, kdyby postupem instancí jeho právní názor ukázal se nesprávný. Víme z praxe, jak jest nebezpečné spoléhati na *výklad* poplatkových předpisů, i když tento výklad bývá stabilní. Vždyť i finanční úřady judikují proti stále judikatuře Nejvyššího správního soudu, je-li text zákona nejasný nebo připouští jiný výklad a praktický právník nemůže riskovati to, že jeho stanovisko zvláště po několika letech u nejvyšší správní instance. Nechci zbytečně reagovali na jednotlivá vysvětlení, jen poukazují na to, že smlouva ve vzoru 145 a) jest nicotná a neplatná, jak jsem uváděl, viz rozhodnutí n. s. civ. 10.780, 10.241 a mnoho jiných. Stejně vzor 150 má míti intabulační doložku, jak nyní autor uvádí. Vyžadovat tuto doložku na dědicích jest opět risiko sporu, a kdo ví, jak bude věc vypadat po vyhraném sporu. Že by intabulační doložka neměla vlivu na poplatek, nelze tvrditi. Jedná se přece o právní jednání, podmíněné výminkou odkládací tak jako tak. Tak by se daly uvést důvody u všech námitek, které jsem vznesl, zde však není na to místo. Kritika byla však jak nestranná, tak i správná. Nikdo nepochybuje, že kniha jest určena právníkům, to však nebrání tomu, aby byla do všech podrobností správná. Právě právníci se obracejí do literatury v pochybných věcech, ježto běžné věci jim přece běžné. Toho právě se týkala moje poznámka o nebezpečnosti spolehnutí na tuto knihu ve věcech, které jsem uvedl. Pan autor může býti ujištěn, že nepředpokládal jsem, že touto sbírkou by chtěl soutěžit s mou Sbírkou, která obsahuje většinou vzory jiné. Ostatně moje sbírka jest stejně skoro rozebrána a nemám při recensích žádného postranního úmyslu, a pokud se týče jeho poznámky, že kniha jeho jest určena i pro advokáty, kteří chtějí soukromou listinu dáti solenisovati, poukazují na stanovisko notářů samých, kteří solenisování neradi vidí, a také bylo vymoženo, aby solenisování listin t. zv. notářských bylo novým řádem zakázáno. Solenisování pak všech ostatních listin nebude míti vůbec žádné praktické ceny. To jest však již věc jiná.

Dr. Karel Novák.

Redakce tímto považuje polemiku o knize Čulíkové za skončenou, protože jí věnovala již dostatek pozornosti úvahou Doc. Gerliča, Dr. Nováka i samotného autora. Protože však v poslední době se ukázalo velmi

mnoho formulářových příruček, resumuje výstrahou, aby autoři se zvýšenou pečlivostí věnovali se jejich zpracování a nedali se zlákatí naléháním nakladatelství, která myslí, že v jejich vydání jest výhodný zdroj příjmů.
Dr. Čáda.

SOUPOIS ČESKOSLOVENSKÉ LITERATURY za léta 1901—1925: *Právo a zákonodárství* (35), *administrativa* (35), *sociální péče* (36). — Praha 1933 ?. Svaz knihkupců a nakladatelů, s. 140 in-16. — Z velkého soupisového díla Nosovského a Pražákova čs. literatury za poslední čtvrtstoletí vydávají se pravidelně pro širší čtenářskou obec zvláštní otisky. Je to velmi účelné. Právě vydaný svazček jest určen především nám. Roztřídění je provedeno podle bibliografické soustavy desítné (tedy v tomto svazku 34—36) podle třídy a pod-třídy, ostatek je sestaven abecedně podle autorů. To celkem zcela vyhoví a s dobrým rozmyslem doporučuji jej každému, kdo odborně nebo vědecky bude pracovati. Většiny se netýká také i mých několik kritických poznámek, a to hlavně to, že soupis zásadně si buď vůbec nevšímá nebo málo všímá publikací, vydaných nakladem soukromým («nákl. vlast.»). I přes odpor některých nakladatelů nelze tyto publikace vylučovati, má-li býti soupis vskutku prací bibliografickou, nejen pouhým katalogem knihkupeckým. Vím dobře o všech nesnázech, ale nelze v tom smlouvatí. To je ovšem manko spíše bibliografické Č a.

Dr. JIŘÍ PLESKOT: *Sociální pojištění*. Nákladem Právnického knihkupectví a nakladatelství v Praze, 1934, 8°, stran 884, cena Kč 62.—. — Kniha je souborem norem o sociálním pojištění, spolu s výkladem, poznámkami, důvodnými zprávami a judikaturou a obsahuje také všechny předpisy vztahné, jako důležité oběžníky Ústřední sociální pojišťovny, předpisy o t. zv. domáckých dělnících, úmluvy svazů nemocenských pojišťoven, předpisy o výdeji a předpisování léků, o státních starobních podporách, o nemocích z povolání, jakož i zvláštní předpisy pro osoby penzijně pojištěné. Kniha doplněna je časovým přehledem a rejstříkem. Autor zpracoval velmi obsáhlou látku přehledně a i laikovi přístupně.

Dr. Jindřich.

Dr. H. KORKISCH: *Das Českoslovakische Pensionsversicherungs-gesetz*. Nákl. vlast., v Praze, 1934, 8°, str. 119, Kč 22.—. — Kniha je druhým vydáním práce autorovy, která vyšla již v roce 1929. Toto druhé vydání je ovšem doplněno všemi normami, které mezi tím vyšly, zvláště také mezistátními úmluvami o sociálním pojištění, jakož i novou judikaturou.

Dr. Jindřich.

DR. STANISLAV HENDRYCH: *Kapesní kalendář pro advokáty a kandidáty advokacie*. — Praha. Čs. Kompas. Kč 22.—. — Dr. Michala Navrátila »quasihereditas« Právnického kalendáře, převzalo nakladatelství Čs. Kompas, ovšem ve formě mnohem praktičtější. Kompas se dohodl s firmou Stieplovou, že bude jediné on vydávat český kalendář a velmi rozumně se obmezil jen na kalendář pro advokáty. Jeho praktičnost ukazuje se již ve vnější formě, neboť seznam advokátů (podle stavu z konce listopadu 1934) zařadil do samostatného svazčku, protože práce není třeba je mítí vždy s sebou. Uspořádání kalendáře svěřil gen. tajemníkovi Dr. St. Hendrychovi. Za kalendářní částí následuje nezbytný diář, velmi dobře uspořádaný (rozevřené dvojlistí vždy obsahuje jeden týden) s údaji nejn nutnějších lhůt. Na to po poznámkové části jsou zařazeny obvyklé kalendářové údaje, poplatky, škály, sazby atd., pak místní příslušnost okresních soudů ve Velké Praze a Velkém Brně, pokyny pro advokáty, advokátní tarif a soudní poplatky. Tedy vše zcela účelné a příručné vybráno. Nepochybujeme, že časem se ještě zkušenostmi kalendář zdokonalí a domníváme se, že by své zkušenosti měli advokáti oznámit vydavateltvu, protože by se leccos dalo dobře zdokonalit, na př. v diáři při údaji o lhůtách. Sami radíme jen jedno: aby eventuelními doplňky kalendář příliš nevzrostl a

raději se ozelelo něco méně důležitého. A konečně abychom nezapomněli velkou chválu, že kalendář je vskutku velmi levý, protože stojí jen Kč 22.—
C a.

Dr. ALOIS NEUMANN: *Sociální pojištění dělnické a nemocenské pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách*. Nákl. vlast., 1934, 8°, str. 714. — Kniha je souborem platných zákonů, nařízení a mezinárodních smluv s výkladem a komentářem. Autor docílil odborným tříděním bohatého materiálu a užitím všech technických možností co největší přehlednosti a umožnil tak rychlou a spolehlivou informativní příručku o jednotlivých úsecích, jimiž se obírá.
Dr. Jindřich.

POŠTOVNÍ UNIVERSUM, Sborník poštovních přednášek, pomůcek a rozprav, počal vycházeti v téže vnější formě, jako »Právo československé«, nákladem téhož nakladatelství, t. j. nakladatelství »Čin« v Praze. Chce přinášeti zprávy o událostech a o změnách v dnešním poštovníctví, jakož i učebné pomůcky pro odborné poštovní kursy a pro poštovní praxi. V redakci jsou zastoupeni většinou právníci v poštovních službách. Má-li však vydávaný sborník splniti úkoly, které si vytknul a býti skutečně odbornou příručkou, pak nepatří do jeho obsahu fotografie a životopisy některých vedoucích úředníků, které zajisté s vlastní materií sborníku nijak nemohou souviseti.
Dr. Jindřich.

FR. RITTER: *Führer durch das neue Angestellten-Pensionsversicherungsgesetz*. Nákladem Německého Svazu obchodních a průmyslových zaměstnanců v Ústí n. Lab., 1934, 8°, str. 344. — Kniha autorova, která je již vlastně 5. vydáním jeho práce, obsahuje přehledné a praktické vysvětlivky k jednotlivým ustanovením pensijního zákona, zvláště také upozornění na lhůty, příklady výpočtů dávek, vzorce podání soudních, pokyny pro uplatňování nároků a práv z pensijního pojištění, rozsudky soudní a jiná rozhodnutí, jakož i text nejen pensijního zákona, nýbrž i všech norem, s ním souvisejících nebo jej doplňujících. Možno říci, že práce autorova je nezbytnou příručkou pro pojištěnce i pro každého, kdo je v styku s pensijním pojištěním a že autor neopomenul ničeho, co by mohlo ujasnití nejrůznější otázky pensijního pojištění.
Dr. Jindřich.

ROČENKA NÁRODNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ 1933—1934. Vydal Archiv Národního shromáždění. — Praha, 1934, str. 120, in-8. — Obvyklá parlamentní ročenka, třeba sleduje již standartní formu, přece pod pláštěm strohé a na slovo skoupé úřední zprávy přináší velmi mnoho zajímavého a otvírá pohled do naší legislativní práce. Snad jedině tento rámeček zabránil, že pořadatelé zvláště a ovšem na prvé místo nezařadili podrobnou zprávu o společné schůzi obou komor dne 10. května 1934, na níž byl zvolen prezident republiky. Nemí tu jen o to, že to je jistě řídká a slavnostní příležitost, nýbrž i s hlediska právního nezapadá tato schůze do obvyklých schůzí NS., takže pořadatel zprávy referuje o ní jen v kapitole poslanecké sněmovny a v kapitole senátní na tento referát jen odkazuje. Výjimečnost se dokazuje i v tom, že tato schůze nedostala běžného pořadového čísla (v posl. sněmovně mezi schůzemi 328. a 329., v senátě mezi 262. a 263.). Obě úvodní kapitoly jsou velmi dobrým přehledem práce pro svou hutnost. Ještě vítanější jsou velmi pěkné přehledy podle oborů. Z nich by bylo možno pořizovati i zajímavé a poučné statistiky, které jistě by nebyly bez užitku i naší parlamentní práci. Bez jakékoliv chvály je to velký kus práce a stojí za to uvést několik číslic z poslanecké sněmovny o schválených zákonech po př. mezinárodních smlouvách (v kapitole senátu takovýto přehled chybí): v oboru mezinárodním 23, administrativním 1, dopravním 2, finančním 10, hornickém 3, letecké dopravy 1, národohospodářském 6, sociálně-politickém 7, soudním 7, školském 2, vojenském 1, zásobovacím 1, různém 10. Aktuální otázky se ukazují vysokými čísly. Tak v hornictví je to

smutná katastrofa dolu Nelson a p. Veškerých zákonů schválených Nár. shromážděním v IX. a X. zasedání bylo 55, mezinárodních smluv 22. Velmi důležité jsou přehledy výborových zpráv obou sněmoven, jakož i tabulární statistiky činnosti výborů. Nelze než opakovati, že ročenka je velmi vítanou pomůckou pro poznání parlamentní práce a vskutku bych se přimlouval pro její význam jak praktický, tak i historicko-dokumentární, aby byla ještě lépe vypravena a zvláště aby jí byl připojen podrobný rejstřík jmenný i věcný. Č a.

VACLAV CHALOUPECKÝ: *Kniha Žilinská*. Bratislava 1934. Nákl. Učené Společnosti Šafaříkovky. Str. LXIV + 239. Cena Kč 60.—. — Piaty sväzok »Prameňov« Učenej Spoločnosti Šafaříkovej, vyšlý z pera prof. Dra Chaloupeckého, prináša veľmi dôležitý prameň právnych dejín slovenských — Žilinskú knihu. Prof. Chaloupecký pátrajúc po slovenikách v slovenských archívoch upozornený bol tiež na to, že v mestskom archíve žilinskom má sa nachádzať slovensky písaný mestský protokol z XV. storočia. Všetko hľadanie zmieneneho rukopisu bolo bezvýsledné až do roku 1928, kedy autor zistil, že celý rukopis dostal sa zvláštnou náhodou do Zemského archívu v Brne jako depozitum býv. rak. min. predsedu Jozefa Becka. Samozrejme ihneď sa odhodlal k jeho vydaniu, tým skôr, keď »žilinská kniha je najstaršou právnou pamiatkou písanou národným jazykom zo Slovenska vôbec«.

Žilina, založená pôvodne obyvateľstvom slovenským, premenila sa počiatočkom XIV. stor. následkom prisťahovania sa nemeckých kolonistov, na mesto, požívajúce kráľovské výsady. Nemecký ráz mesta netrval dlho, lebo už známe privilegium mesta z roku 1381 nariaďuje, aby polovica prisťahovaných mešťanov bola slovenská. Mesto samo vo svojom právnom živote riadilo sa do roku 1369 právom tešínským, kdežto od spomenutého roku bralo právne ponaučenia iba z Krupiny. Jednotné vysluhovanie spravodlivosti a právna bezpečnosť vyžadovaly, aby magdeburské právo, ktoré bolo podkladom i práva krupinského, sdelené bolo aj žilinskej mestskej rade. K tomu došlo v roku 1378, kedy spísaný bol pre Žilinu mestský právny kodex. Tento kodex obsahuje register, predmluvu, predpisy t. zv. práva zemského a práva lenného. Vlastný text knihy obsahuje články Sachsenpieglu a práva vikpildného a niektoré právne sdelenia Vratislavy a Zhořelca, taktiež krakovské extravaganty. Záver t. zv. zemského práva tvorí mestské a banské právo mesta Rodny v Sedmohradsku.

Prof. Dr. Rauscher, ktorý pripojil k edícii právny výklad, presvedčivo tvrdí, že »žilinská kniha nie je oficiálnym právnym sdelením, ale právnou kompiláciou, ktorá nie je jednotná ani osnovou ani obsahove. Treba preto vysloviť tvrdenie, že žilinská kniha nemá svoj pôvod v Žiline, ale že bola prevzatá jako hotová odinakial, patrne z Krupiny«. Toto magdeburské právo z roku 1378 bolo preložené do národného jazyka na priane pána Václava Pankráca zo Sv. Mikuláša Václavom z Kromeríža v roku 1473. Podkladom prekladu bol nemecký rukopis spomenutého práva od Mikuláša z Lukovej. K tomuto prekladu, učenému k pohodlnejšiemu poskytovaniu spravodlivosti — tým skôr, keď v Žiline už od polovice XV. stor. slovakizácia mesta veľmi rýchle postupovala — pridružujú sa záznamy o právnych dispozíciách, konaných pred mestskou radou v rokoch 1380—1524. Záznamy tieto sú trojjazyčné, nakoľko písané sú latinsky, nemecky a slovensky.

Sama edícia Žilinskej knihy je veľmi pečlivo prevedená. Magdeburské právo z roku 1378, písané jazykom nemeckým, Prof. Chaloupecký do svojej edície nezahrnul; iba prof. Rauscher pripojil k svojmu právnemu rozboru spomenutej právnej pamiatky »Seznam článků a popis magdeburského práva německým jazykem z roku 1378. »Sám preklad predlohy spolu s registrom (Kapitola II. Práva města Magdeburga) zaplňujúci str. 7—79 je vzácnym prameňom recepcie saského práva v našich mestách, zároveň však veľmi dôležitým dokladom o jazykových pomeroch v horno-slovenských

mestách v polovici XV. storočia. Kapitola III. (Zápisy, str. 83—151) obsahuje chronologicky usporiadané zápisy o právnych jednaniach zapisovaných od roku 1380 do r. 1451 striedavo latinsky a nemecky, a od roku 1451 až do r. 1561 písaných jazykom národným. Zápisy tieto poučujú nás nielen o majetkovom práve platnom v Žiline, ale aj o organizácii tamojšej mestskej rady a o niektorých inštitúciách práva procesného. Vedľa spomenutého už »Soznamu článkov« vydaného prof. Rauscherom (str. 153—196) druhú prílohu tvorí text »Horného a mestského práva rodnávského z r. 1270—1272« (str. 197—202).

Na konci knihy je pripojené krátke latinské rezumé, uvádzajúce zhuštený obsah žilinskej knihy a prehľad jednotlivých zápisov. Spomenúť treba tiež osem veľmi podarených reprodukcí niektorých typických ukážok z rukopisu, dávajúcich čitateľovi jasné predstavy o forme a spôsobe písania mestských kníh v XV. storočia, jako aj o ich terajšom stave. Použitvateľnosť knihy veľmi usnadňuje podrobný a prehľadný register.

Vzorná typografická úprava a minimálny počet tlačových chýb sú dôkazom, jak pečlivo vydávateľ podujal sa edovania žilinskej knihy, čím umožnené je spoľahlivé štúdium nielen právneho historikovi, ale hlavne filologovi, ktorému sa otvára široké pole ku skúmaniu historickej gramatiky národného jazyka.

Dr. J. Holák.

PROF. DR. LEOPOLD ZIMMERMER: *Sachverständige Laienrichter?* Recht u. Staat in Geschichte und Gegenwart, sv. 112. J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), in 8°, Tübingen 1934, str. 43, cena Kč 15.—. — Nejnovejšia reforma materiálneho trestného práva nemeckého, ovládaná duchom nacionálnosocialistickej politiky a budujúca na kolektívnom socializmu, preniesla sa také do sféry trestného procesu. Autor v duchu nového, nacionálnosocialistického nazírání na štát, pokouší sa vyložiť, že princíp účasti laiků, spočívajúci na zásadách demokracie a liberalismu, jest v naprotím odporu se štátní myšlenkou nové německé říše. Místo soudců laiků mohou a mají prý v určitých případech nastoupiti znalečtí soudcové laici, kteří konečně hraje již svou úlohu v trestním právu mládeže. Znalečtí soudcové laici rozhodovali by nejenom o trestu, nýbrž také o zabezpečovacích opatřeních dále o otázkách medicínských, vojenských a politických. Byli by jmenováni na tři leta. Muselo by však býti pečlivě hleděno k tomu, aby postavení znaleckého soudce-laika nebylo jeho hlavním povoláním. Autor nakonec zabývá se také — avšak již méně důkladně — námitkami, mluvícími proti zavedení instituce znaleckých soudců-laiků.

V celku nelze se ubrániti dojmu, že řešení autorovo je poněkud násilné.

Dr. Olšar.

NOVELA K TRESTNÍMU ZÁKONU O TRESTU SMRTI. — Ve čtvrtém čísle roč. I. sborníku »Právo československé«, komentuje vrch. odb. rada Kanceláře presidenta republiky dr. Emil Sobota zákon z 3. května 1934, č. 91 Sb. z. a n. o ukládání trestu smrti a o doživotních trestech. Správně vystihuje, že zákonem tímto se *připravuje pomalu půda ke zrušení trestu smrti*, neboť v praxi se bude nyní trest smrti ukládati co nejméně a tím de facto se dospěje oklikou tam, kam osnova tr. zák. z r. 1926 chtěla dospěti přímo. Pouze v *jednom* směru stanoví nový zákon *přísnější* podmínky, než platné právo, totiž když žádá v § 2, aby k podmíněnému propuštění z trestu doživotního a k přeložení do přechodného trestního ústavu z trestu doživotního se vyžadovalo uplynutí stejné doby jako u dočasného trestu třicetiletého, tedy uplynutí *dvacet* let. Kdežto dopsud podle § 10. zák. č. 562/19 Sb. zák. bylo podmíněné propuštění z trestu doživotního možné již po odpykání 15 let, a podle § 16. téhož zákona mohl býti doživotně odsuzený již po odpykání desíti let přeložen do přechodného ústavu trestního.

Dr. Olšar.

Dr. W. SCHMIEDL: *Die Stellung des Versicherungsträgers im Instanzenzuge*. Nákl. Sdružení německých nemocenských pojišťoven v Čs. rep., v Praze, 1934, 8^s, str. 40, Kč 10.—. — Autorova úvaha vplynula z rozvíření otázky, zda nositel pojištění v opravném řízení je první stolicí nebo stranou; při tom se autor s důkladností sobě vlastní zabývá podrobně postavením nositele pojištění v opravném řízení vůbec a přichází k závěru, že řízení před nositelem pojištění i řízení opravné jsou dvě úplně samostatná vzájemně oddělená řízení, z nichž každé je upraveno zvláštními normami. Řízení u nositele pojištění je zakončeno vydáním výměru, opravné řízení vzniká tím, že je podán opravný prostředek proti tomuto výměru. V tomto opravném řízení jsou pak nositelé pojištění podle autorova názoru jen stranami.

Dr. Jindřich.

PROF. DR. E. SCHOENBAUM: *Současný stav sociálního pojištění v Československu*. Publikace Sociálního ústavu č. 61, v Praze, 1934, 8°, str. 28 Kč 5.—. — Knížka obsahuje text přednášky autorovy, kterou proslavil dne 12. dubna 1934 v Sociálním ústavě československé republiky. Publikace nyní vyšla činí tuto přednášku přístupnou nejširší veřejnosti. Je to počín důležitý proto, že tato vysoce hodnotná přednáška dotýká se všech současných důležitých jevů našeho sociálního pojištění a podává přehled jeho finančního stavu.

Dr. Jindřich.

EMIL STRAUSS: *Die Entstehung der Tschechoslowakischen Republik*. — Prag. Orbis. s. 354 in-8. Kč 45.—. — Strauss psal svou knihu zřejmě s účelem poučit zahraniční čtenáře, neznalé českého jazyka, o historii vzniku československé republiky. Proto také úvodem předeslal velkou přehlednou kapitolu, v níž podává politický vývoj českého národa až do Světové války, ale jistě z tohoto důvodu také jeho kniha nepřináší nám podrobností zcela nových. Zato však zasahá dále než po převrat 28. října, protože si Strauss všímá i jednání o mírové smlouvě a legionářské anabase Sibiří. Autor pracoval pečlivě, pilně si shromažďuje literaturu, kterou cituje v poznámkách, a tak tuším, že jeho kniha nebude jen prospěšna zahraničním čtenářům, nýbrž i našim. Je to tím cennější práce, že si rovnoměrně klade vždy otázky, jak vypadala politická situace doma, i jak se vyvíjela odbojová práce za hranicemi. Zprávy hodnotí poměrně velmi kriticky, třebaže dneš jeho dílo bylo značně usnadněno, když vyšly paměti a materiálu od nejvýznačnějších politiků a autor se nechtěl o nic jiného pokusit, než právě o přehledné zpracování. Nepochybuji, že v tomto směru mu dala nevíce práce část popřevratová, kde snad jedinou oporu měl v právě vydávaném Peroutkově »Budování státu«. Straussovu knihu nevitáme jen jako spolehlivou informaci ciziny, nýbrž právě s hledisek naznačených i pro nás samotny, kterým někdy může dobře posloužit jako pokus o soustavné zpracování.

Č a.

JAN HRABÁNEK: *Soustava československého práva tiskového*. Sbírka spisů právnických a národohospodářských, sv. LXX., Praha—Brno 1934, in 8°, str. 166, cena Kč 30.—. — Autor jako právník a redaktor z povolání, který byl přítomen všem poradám o nových osnovách zákonů tiskových, byl jistě nad jiné povolán k tomu, aby systematicky zpracoval československé právo tiskové. Pro Hrabánka byl to přesto úkol dosti neznámý, poněvadž jako redaktor z povolání nemohl býti na tolik obezřetným s právní teorií a praxí, aby se pokusil o napsání učebnice, jež obvykle bývá výsledkem mnohaleté činnosti vědeckých pracovníků. A že autor s takovou nesází skutečně pracoval, je patrné z obsahu jeho díla, které vlastně je jen doplňkem jeho pečlivě komentovaného vydání tiskových zákonů, jež vydal v roce 1933 spolu s prof. Milotou pod názvem: »Nové československé právo tiskové«.

Hrabánkův systém se rozpadá ve dva díly, z nichž první — na třinácti stranách — pojednává o historickém vývoji tiskového práva, druhý díl, věnovaný teorii, reformním návrhům a platnému právu pak obsahuje

130 stran. Těžisko spisu spočívá v druhém dílu, který se rozpadá na osm částí. Z první části, věnované jednak základním pojmům, jednak rozsahu platnosti zákonů týkajících se tisku, zajímá především kapitola, pojednávající o pojmu tiskového práva; tato kapitola obsahuje bohužel necelou jednu stranu. V druhé části, pojednávající o ideovém základu čs. práva tiskového, autor stejně povrchně a málo názorně předsebrává svůj výklad a srovnává jej kriticky s názory některých autorů. To se týká zvláště Stránského these o ideovém zdůvodnění tiskového práva. Stejným duchem jsou nesené také další kapitoly jeho spisu, pojednávající o svobodě tisku, obecných pojmech, tiskovém právu správním, živnostenském, policejním a trestním.

Autor v předmluvě vyzdvihuje, že věnoval zvláštní péči systematické díla. Jeho poctivá snaha, zpracovati tak nepřehlednou a spletitou látku pod určitým systematickým hlediskem, zaslouží jistě uznání. Sáhne-li však po této knize praktik, aby z ní čerpal poučení, bude se v ní velmi nesnadno orientovati, a to ne tak proto, že autor jinak souvislou látku systematicky zdařile rozmetl do méně přehledné řady kratičkových kapitol a podkapitol, jako spíše proto, že autor uvnitř textu splétá normy de lege lata (a to jak podle práva rakouského, tak i uherského a československého) s předpisy de lege ferenda; nebo zase zásadně cituje veškerou mu známou literaturu uvnitř textu, čímž se také stalo, že i skutečné poznámky a literární odkazy s textem úplně splývají. Směšování úvah právnických s úvahami politickými a dále svádění norem materielné a formální právních do jednoho řečiště ubírají nejvíce hodnotě tomuto dílu. Kromě toho autor při nepostačující znalosti literatury nemohl býti vskutku s to, aby se podjal systematického zpracování materie v trestním právu tak komplikované. Hrabánkovi nejsou známy ani všechny monografické práce vyšlé v jazyce českém (na př. Sládeček: »O moderním tisku a svobodě tiskové«, Praha 1898; Vorel: »O tiskové opravě«, Praha 1907) a téměř ani jedno pojednání (jichž vyšlo přes čtyřicet v našich právnických časopisech a jež pojednávají o téměř všech problémech tiskového práva od nejzákladnějších jeho pojmů až po záplavu jednotlivých skutkových podstat a jež pocházejí z valné části od Miříčky a Storchy, tedy od autorů nejpopovolanějších). Také cizí literatura, zvláště pak nejnovější (na př. Kadečka: Das österr. Pressrecht, 1931; Swoboda: Kommentar zum Pressgesetz, 1930; Bruns-Häntzschel: Die Pressgesetze des Erdballs: Deutschland, Grossbritannien, Dänemark, Island, Italien, Schweden, Luxemburg, Oesterreich, Norwegen, Sowjetrussland, 1931 a mn. j.) mu není vůbec známa, a tu, již velmi skrovně a často i z druhé ruky cituje, je příliš zastaralá. Odtud si také vysvětlujeme, proč se autor hodně přidržoval zastaralé učebnice Lisztovy z r. 1878. Z toho důvodu autor nemohl také svůj systematický výklad dostatečně srovnati s jinými míněními v literatuře se uplatňujícími a podati v přehledném systému jednotlivé problémy tiskového práva, jak se jeví v nejnovější literatuře.

Dílo by bylo jistě hodně získalo, kdyby byl autor k němu připojil podrobný věcný a snad i chronologický rejstřík, neboť rejstříky by značně usnadnily hledání v jeho učebnici. A zvláště Hrabánkova učebnice volá po rejstříku.

Přes všechny tyto nedostatky dlužno uznati, že spis autorův jistě splní své dobré poslání: bude velmi dobrou učebnicí posluchačům Svobodné školy politických nauk v Praze, kde autor koná své přednášky o čs. právu tiskovém. Vždyť autor jedině na přání svých posluchačů — jak sám v předmluvě doznává — se rozhodl k vydání svých přednášek o čs. právu tiskovém ve formě systému.

Dr. Olšar.

Dr. VÁCLAV VOJTÍŠEK: *Za práva university Karlovy*. — Praha. Klub Modré revue. 1934, str. 50 in-8. (Knihy M. r., 1.). — K boji za provedení universitního zákona z r. 1920, který vyvrcholil minulého roku, napsal univ. prof. Dr. Vojtíšek kromě knížky vydané nákladem SČSP Všehrd (srov. ref. XIV. 97.) několik článků do Národních listů. Tyto staří

nyňi spolu s přednáškou na manifestační schůzi studentské v histologic-kém ústavě dne 17. května 1934 otiskuje v souhrnném vydání. Autor nic na nich neměnil a tím je také dán celkový ráz knížky, která ve svých sedmi kapitolách je velmi nejednotná a některé partie se značně opakují, což prýští z původního určené článku podle toho, jak byly časové a aktuální některé úseky universitního boje. Bylo by samozřejmě prospělo, kdyby tyto stati v knižním svém vydání byly doplněny příslušným materiálem, který není možno otiskovati v novinách, čímž by se byl příliš žurnalistický ráz díky — jistě nesporně jinak velmi pěkné — podstatně zhodnotil. Za nejcennější bych ze všech článků považoval dva, a to o archivu university Karlovy, kde je podán přehled materiálního bohatství našeho universitního archivu v hutném popisu, a článek Archiv a muzeum university Karlovy, který se s prvním částečně stýká a na konci podává náčrt programu budoucího universitního musea. Naproti tomu článek o universitní pečeti je spíše informativního rázu pro širokou čtenářskou obec a opakuje celkem věci již odjinud známé. Úhrnem lze říci, že třebaš likvidační boje o universitní insignie pozbylo své aktuality, přece i toto knižní vydání Vojtíškových článků zůstane dobrým dokumentem pro zápas universitní. Č a.

Dr. FRANT. KRAUS: *Sociální funkce práva*. »Knihy Pospolitosti«, v Praze, 1934, 8°, stran 46, cena Kč 5.—. — Autor zabývá se problémem práva v socialismu a pojednává o normativní teorii z hlediska socialismu. Jednu kapitolu své úvahy věnuje autor také psychoanalýze a právu. Autor ve své práci nedívá se na socialismus jako na nauku, na vedoucí ideu, stejně jako nedívá se na právo jako na skutečnost, vyplývající z životních potřeb společnosti lidské a z potřeby lidstva vůbec. V tom s ním právě nemůžeme souhlasit. Dr. Jindřich.

DOMINIK SÝKORA: *Slovoatelné cenné papíry, kupony a technika v tržbě s nimi*. Nákl. vlastním, v Praze 1934, stran 89, cena Kč 18.—. — Je psána z praxe pro praxi. Autor, pokladník Anglo-Pragobanky, seznamuje velmi přehledně s veškerou manipulací, kterou třeba prodělati v peněžních ústavech s cennými papíry. Důležitá jsou ustanovení o promlčení kuponů, o likvidování, co je to odpočet a o kuponové dani. — Pokud se při manipulaci používá zvláštních pomůcek nebo tiskopisů či kartoték, seznamuje autor i s nimi. Zajímavé je pojednání o účelu bezpečnostních a kontrolních opatření v pokladně. Zaplacené kupony se prorážejí konvenční průbojkou, při čemž každý větší peněžní ústav má svoji zvláštní značku. Při slosování cenných papírů, je-li denní kurs nižší než nominální hodnota, majitel získává. Proti riziku ztráty na kursu možno se u bank pojistiti. Také půjčky lze pojistiti proti ztrátě při slosování. Losy mají svoji zvláštní evidenci. O amortisaci cenných papírů a kuponů nutno žádati, pak následuje řízení přípravné vydání ediktu a vydání amortisačního nálezu. Svoji publikaci, která plně vyčerpává dané téma a jest jedinečnou svého druhu, zakončuje autor pojednáním o pojmu, účelu a významu revise.

Knize dostalo se velmi dobrého přijetí nejen v kruzích odborných, ale jest používána i jako potřebná pomůcka ke studiu na Vysoké škole obchodní pro I. i II. státní zkoušku, a to ve směru všeobecném i bankovním. Ve cvičeních mají býti podle ní probírány praktické příklady. Svaz československých spořitelů zařadil ji mezi potřebnou literaturu k přípravě pro správcovské zkoušky. Dr. Reichert.

PO DESÍTI LETECH. Pamětní spis k desítiletí prvního *mezinárodního kongresu pro vědecké řízení*, konaného v Praze od 20. do 24. července 1924. Uspořádali Ing. Dr. Stan. Špaček a Dr. Ivan Zmavc. Nákl. Masarykovy akademie práce s podporou ministerstva školství a národní osvěty v Praze 1934. Spisů Ústavu pro technické hospodářství čís. 9. Nová řada čís. 1. Stran 121, cena Kč 25.—. — Kongres konal se pod protektorátem presidenta republiky Dr. T. G. Masaryka a za čestného předsed-

nictví ministra obchodu Ing. Dr. h. c. Hoovera, pozdějšího presidenta Spojených států. Brožura obsahuje vzpomínky a názory účastníků kongresu po desíti letech, jak snahy tohoto kongresu, který povstal z československé iniciativy, se osvědčily. Jednalo se o řešení pracovního problému jak sociálního, tak i výrobního. Náš list podal již více posudků o knihách z tohoto oboru. Jen namátkou jmenujeme: Hoch-Koutník: Technika duševní práce, Taylor: Zásady vědeckého vedení, Casson: Jak na vůdčí místo atd.

Z bohatého obsahu knihy bychom uvedli: Názory ciziny po desíti letech, úryvky v proslovů při slavnostním zahájení kongresu, úryvky z cizích časopisů, úsudky Američanů, naše žurnalistika a kongres, mezinárodní a národní organizace, vzniklé ve smyslu resoluce pražského kongresu.

Původně se zamýšlelo uspořádati pamětní samostatný kongres, ale konečně bylo rozhodnuto ustanovit pracovní sekci pro vědeckou organizaci, na které byl podán přehled o vykonané práci z oboru vědecké organizace a kde bylo též pojednáno o některých návrzích z oboru vědecké organizace pro nás zvláště významných. (Srv. referát v čís. 1. tohoto ročníku.) Pracovní sekce byla připojena k VIII. mezinárodnímu kongresu psychotechnickému, jenž se konal od 11. do 15. září 1934.

Doslov je od býv. presidenta M. A. P. Ing. Dr. techn. h. c. Zimmlera. Cenným ukončením publikace je podobná bibliografie českých spisů o vědecké organizaci, kterou sestavil A. Hoch. Kniha připomíná důležitost vědeckého řízení práce.

Dr. Reichert.

Dr. JAROSLAV DRÁBEK: *Právo podniku a jeho reflexy na osobní svobodu*. Knihovna Sborníku věd právních a státních, nová řada č. 12, A., obor právovědecký. V Praze 1934. Stran 83. Cena Kč 10.— — Je to vědecká studie, která má však svůj praktický význam, neboť řeší s hlediska právního, jak nutno se dnes na podnik dívat. Podle některých lze v podniku spatřovati samostatný právní subjekt, odlišný od osobnosti podnikatele. Avšak správnější je se dívat na podnik jako nehmotný statek, získaný prací podnikatelovou a mluvit tu o zvláštním právu na podniku, jakožto statku nehmotném. Mezi věcmi a právy možno rozeznávati jako střední kategorii statky poměrové a sem by bylo možno podnik zařaditi, neboť vznikl uskutečněním podnikatelské idee. Obchodní podnik omezuje v určitých směrech osobní svobodu, a to pokud se týče všech osob v něm činných. Velmi účinná je ochrana podnikatelova co do zvláštních statků nehmotných, t. j. práva známkového, patentního, práva na výrobní a obchodní tajemství a jiných. Autor uznává, že nelze připustiti naprostou podnikatelskou volnost, která znamená spíše naprostou soutěžitelskou libovůli nežli podnikatelskou svobodu.

Dr. Reichert.

ANTONÍN PIMPER: *Hospodářská krise a banky*. Sv. XXI. knihovny Sdružení peněžního úřednictva Nákl. týmž, v Praze 1934, o 84 stranách, cena neuvedena. Hlavní, co naše bankovníctví potřebuje, je důvěra nejširší veřejnosti. Vidíme, že tato důvěra se během posledních 2 let od platnosti nových bankovních zákonů téměř úplně vrátila. Nelze sice přehlédnouti následky hospodářské krise, ježto tato není dosud skončena a proto také nelze činiti závěrů pro budoucnost. Ale již dnes lze říci, že následky krise nebudou pro banky katastrofální ježto naše bankovníctví bylo postaveno na zdravé základy. Autor rozdělil publikaci na dvě části, v první pojednává o hospodářské krizi a bankovníctví evropském a americkém, druhou pak věnuje speciálně vlivu krise na bankovníctví československé. Banky mají míti dva cíle: stabilitu a produktivnost. Autor vidí budoucnost našeho bankovníctví v tom, že vyšší i nižší funkcionáři bank, kteří jsou pouze dočasnými správci jmění akcionářů a vkladatelů, budou je spravovati lépe nežli jmění vlastní. Bankovní zákony z r. 1932 podstatně přispěly k ozdravení našeho bankovníctví.

Dr. Reichert.